

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui, nustatančio direktyvas antrajam Bendrijos iniciatyvos EQUAL raundui dėl tarptautinio bendradarbiavimo skatinant naujus kovos su visų rūšių diskriminacija ir nelygybe darbo rinkoje būdus — Laisvas gerų idėjų judėjimas

COM(2003) 840 galutinis)

(2004/C 241/09)

2004 m. sausio 5 d. Komisija, vadovaudamasi Europos Bendrijos steigimo sutarties 262 straipsniu, nusprendė paprašyti Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pateikti nuomonę dėl Komisijos pranešimo Tarybai, Europos Parlamentui Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui, nustatančią direktyvas antrajam bendrijos iniciatyvos EQUAL dėl kovos su visų rūšių diskriminacija ir nelygybe darbo rinkoje skatinimo — „Laisvas gerų idėjų judėjimas“.

Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius, atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu parengimą, 2004 m. gegužės 5 d. priėmė nuomonę. Pranešimą skaitė Ponas Sharma.

Savo 409-oje plenarinėje sesijoje, vykusioje 2004 m. birželio 2-3 d. (2004 m. birželio 2 d. susirinkime), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas 185 balsais „už“, 1 „prieš“, 9 susilaikius, priėmė šią nuomonę

1. Pranešimo turinys

1.1 Šio pranešimo tikslas dvejopas. Jis iliustruoja kai kuriuos ankstyvuosius EQUAL rezultatus, pažymėdamas perspektyvius veikimo būdus, kurie jau dabar gali prisidėti kovojant su diskriminacija ir nelygybe darbo rinkoje — „laisvas gerų idėjų judėjimas“. Jis taip pat apibrėžia antrojo EQUAL raundo turinį: patvirtina principus ir struktūrą bei pateikia programos techninį aspektą.

1.2 Šioje ankstyvoje stadijoje, pats akivaizdžiausias EQUAL pasiekimas yra partnerystė, kurio tikslas — suvesti į vieną vietą veikėjus, bendradarbiaujančius Plėtros partnerystėje, kad parengtų kompleksinę daugiamacių problemų koncepciją.

1.3 EQUAL struktūra integravo pagrindinius gero valdymo bruožus, nes yra nukreipta į apkarpyto politikos klausimus ir veikia tiek institucijų lygmenyje, tiek peržengdama jų ribas.

1.4 EQUAL naudoja teminį priėjimą ir po svarstymų valstybės narės sutiko priimti EQUAL temas nepakeistas antrajam raundui.

1.5 Pirmą kartą, antrame EQUAL raundo programoje atsižvelgta į plėtrą. Dėl to bus siekiama paramos romams ir prekybos žmonėmis aukoms visų kitų temų sąskaita, nes šių iššūkių mastas ženkliai didėja.

1.6 EQUAL suteikia gerą progą naujosios valstybės narės bendradarbiauti su senosiomis valstybėmis narėmis, siekiant nustatyti gerą patirti prieglobsčio prašytojų socialinio ir profesinio integravimo srityje.

1.7 Nors darbas šiuo metu yra eigoje ir dar negalima kalbėti apie rezultatus, pirmasis EQUAL raundas, prasidėjęs 2001 metais, jau gali pailustruoti perspektyvią naujų diskriminacijos ir nelygybės įveikimo būdų patirtį, kaip antai: negalia ir seksualinė orientacija, būdai ilgiau išlaikyti darbininkus darbo vietose, verslo sukūrimas bedarbiams ir neaktyviems asmenims, imigrantų įnašas į užimtumo ir ekonominį augimą, žingsniai, skatinantys prisitaikymą prie darbo rinkos, mokymosi visą gyvenimą strategijų kūrimas, lyčių segregacijos naikinimas sektoriuose ir darbo vietose, dalyvavimas rūpybos ir namų ūkio pareigose, kolektyvinė socialinė atsakomybė, reintegravimas kovojant su atskirtumu ir socialinė ekonomika, kuriant daugiau darbo vietų ir gerinant jų kokybę.

1.8 Nors tematika išlieka ta pati, EQUAL antrajame raunde, ypač įvykus plėtrai, priima naujus iššūkius, kaip antai romų (čigonų) diskriminacija ir prekybos žmonėmis aukos.

1.9 Visų valstybių narių bendradarbiavimas yra pagrindinis EQUAL aspektas, duodantis gerų rezultatų, pasireiškiantis keletu lygmenų: aprėpdamas tiek Plėtros partnerystę, tiek Teminius tinklus.

1.10 Kryptingumas, t. y. naujų idėjų ir metodų integravimas ir inkorporavimas į politiką ir praktiką, yra sunki užduotis, tačiau, siekiant maksimalaus EQUAL poveikio, būtina analizuoti rezultatus, kelti tikslus ir skleisti patirtį, kad poveikis būtų juntamas tiek valstybėse narėse, tiek Sąjungos mastu.

1.11 Vertinimas susideda iš dviejų dalių: tarpinės peržiūros ir einamojo vertinimo. Pirmoji dalis atliekama pasitelkus nacionalinius tarpinius pranešimus, kurie buvo pateiktos Komisijai 2003 metų gruodį ir kuriais remiantis buvo parengtas europinio lygio vertinimas. ES masto EQUAL vertintojai nekonstatuoja jokių pakitimų bendroje EQUAL struktūroje. Tačiau, remiantis nacionalinių vertintojų pranešimais, ir jų pačių srities veikla ir analize, buvo išryškinta visa eilė klausimų, galinčių apriboti EQUAL efektyvumą ir buvo parengtas visas kompleksas rekomendacijų kaip efektyvumą padidinti. Po šio tarpinio vertinimo dabartinės valstybės narės toliau rengs metinius tarpinius pranešimus.

2. Bendrieji komentarai

2.1 Susižavėjimas partneryste yra sveikintinas (3 dalis) ir Komitetas pritaria, teiginiui, kad svarbu skatinti partnerystę tarp grupių, kurios anksčiau nebendradarbiavo. Tai viena svarbiausių EQUAL sėkmės prielaidų ir reikėtų numatyti administracinius ir rėmimo procesus tam, kad partnerystė galėtų veikti kaip aukščiausias prioritetas.

2.2 1 veiksmo (aprašyto 3 dalies 4 pastraipoje) intencija yra gerai pagrįsta. Pažangos ir vystymo darbų procesų padės išlaikyti spartą ir užtikrinti, kad programos sėkmė nėra tokia jau priklausoma nuo ją kuriančių asmenų.

2.3 Labai platus į EQUAL įsitraukusių partnerių ratas reiškia, kad jų aktyvus bendradarbiavimas gali paskatinti gero valdymo steigimą. Sveikintinas EQUAL principų ir struktūros pastiprinimas turėtų tapti lemiamas kuriant gerą valdymą ir 3.1 dalyje buvo neišnaudota puiki proga tai pabrėžti. Tolesnis EQUAL dėka sukurtų tinklų plėtojimas (3.1 dalies 4 pastraipa) priklausys nuo visų šalių gebėjimo daryti įtaką kitų suinteresuotų asmenų politikai ir praktikai. Diskusija dėl pritraukimo tų, kurie yra tiesiogiai diskriminuojami yra sveikintina, tačiau reikia pripažinti EQUAL įgyvendinimas per europinį, nacionalinį, regioninį, ir vietinį lygmenis yra dažnai hierarchizuojamas ir didina biurokratiją bei silpnina partnerystę, nebent šios problemos laiku pastebimos ir sprendžiamos. Ypatingą dėmesį reikėtų skirti finansavimui, nuo kurio dažnai priklauso įgaliojimai.

2.4 Diskusija dėl Europos užimtumo strategijos, dėl Socialinės reintegracijos proceso, dėl Sutarties, dėl Europos pabėgėlių

fondo ir kitų politikos instrumentų yra sveikintina, kaip būdas kurti kontekstą EQUAL veiklai, ji taip pat atveria didžiulę galimybę Europos politikos kūrimo dalyvaujančioms grupėms suprasti EQUAL ir susisiekti su juo. Papildomi skaitymo ar informacijos šaltiniai ir nuorodos turėtų paskatinti tolesnį šių grupių domėjimąsi. Diskriminacija ir nelygybė yra svarbiausi atskirtumą sąlygojantys veiksniai tačiau susipažindinimas su kaitos biurokratija yra svarbus pritraukiant prie EQUAL grupes ir asmenis, neturinčius patyrimo įtakojimo politikoje. Šios direktyvos gali tapti pirmuoju sąlyčio tašku kai kurioms grupėms.

2.5 EQUAL dėmesys inovacijai (5 dalis) yra diskutuojamas sąryšyje su naujais požiūriais į tiekimo politiką. EQUAL direktyvoje dėl inovacijos (11.4 dalies 17 punktą) taip pat kalbama apie naujos politikos vystymo procesus. Vystymo partnerystės gebėjimas kurti įgaliojimus ir gerą politikos vystymo ir tiekimo valdymą turėtų būti įvertintas.

2.6 Reabilitavimo veiklos stiprinimas reiškia jos svarbą. Gebėjimas kurti naujus projektus „daugintuvų“ pagalba gali sustiprinti inovaciją. Svarbu pripažinti, kad inovacijos procesas, kurį vykdomas vystymo partnerystėse nebūtinai įtraukia tinkamiausius žmones rezultatams apibendrinti.

2.7 Vertinimo procesas reikalauja didesnio dėmesio darbo vietos išlaikymui, užimtumo kokybei ir tiesioginiam darbo vietų kūrimui. Norint pritraukti asmenis, dirbančius SVĮ, dalyvauti tokiose veiklose, kaip mokymasis visą gyvenimą ir karjeros planavimas, kai jiems yra 30 – 40 metų gali tekti griebtis novatoriškų įtikinimo būdų. Svarbu dirbti su tinklus turinčiomis organizacijomis (kaip antai profsąjungomis) ir versti biurokratiją centralizuoti kiek įmanoma daugiau kanceliarinio darbo.

2.8 Yra pripažįstami EQUAL iššūkiai mesti SVĮ ir NVO, tačiau tie patys iššūkiai liečia vietos savivaldas ir naujosios valstybės narės jau susirūpino dėl Struktūrinių fondų administravimo. Panašu, kad vietos savivaldų problemos parkeliamos SVĮ ir NVO partneriams ir kliūdo priimti šias grupes. Radus sprendimus dėl SVĮ ir NVO gali padaryti teigiamą poveikį visoms sistemos organizacijoms.

2.9 Šios iniciatyvos koordinavimas yra naudingas informuojant Europos politikos ir strategijos vystymą. 2005 metų liepą įvyks Lisabonos proceso tarpinė peržiūra, o ES užimtumo strategija yra svarbiausia pastarojo tema. Taip pat 2004 metų liepą turi būti siūlomi naujieji struktūriniai fondai, o Europos sanglaudos pranešimas taip pat atveria tam tikras galimybes apibendrinti EQUAL rezultatus.

3. Detalieji komentarai

3.1 Šavokos, kuriomis EQUAL grindžiami, yra priimtinos. Todėl detalieji komentarai labiau fokusuojami į mechanizmus.

3.2 Pirmajame EQUAL raunde dėl perėjimo nuo partnerystę steigiančio 1 veiksmo fazės prie 2 veiksmo vystymo fazės, kai kurios programos prarado pagreitį. Siūlomas naujas „patvirtinimo žingsnis“, kuris supaprastins 2 veiksmo tvirtinimo procedūrą ir užtikrins, kad sąnaudos išlieka renkamos pereinamuju laikotarpiu.

3.3 Pagrindinė perėjimo nuo 1 veiksmo prie 2 veiksmo tema yra Vystymo partnerystės sutarties bei jos tikslo, uždavinių ir veiksmų plano formavimas. Svarbu tęstinumas, ir partnerystės turėtų suprasti kaip jų įgaliojamoji veikla, administravimo procedūros ir kadrių komplektavimas gali derintis su tuo tęstinumu. Esama didelės nelygybės paramoje, kurią teikia Vadovaujančios institucijos Vystymo partnerystei, kuris ne visuomet dirba adekvačiai. Valstybės narės turėtų mokytis viena iš kitos, kokios paramos reikia norint efektyviai plėtoti Vystymo partnerystę. Kadrių komplektavimo tęstinumas galėtų būti atskira problema naujose valstybėse narėse, kuriose personalas galėtų judėti reguliariau kaip naujų atsiveriančių galimybių rezultatas.

3.4 Tarpvalstybinių partnerystės vystymas yra labai naudinga EQUAL dalis. Partnerystės turėtų būti skatinamos būti lanksčios, gebančios reaguoti į neišvengiamus programų planų kitimus, kurie išplaukia iš diegiamų inovacijų. Todėl čia labai svarbus biudžeto lankstumas.

3.5 Finansinės taisyklės yra vienodos visiems Struktūriniais fondams tačiau atsiskaitymo už finansus ir veiklą procesai turėtų būti kruopščiai valdomi, kad administravimo našta nekliudytų pasinaudoti geriausiomis įgaliojimo galimybėmis.

3.6 Ankstesnė Komisijos patirtis rodo, kad tik 85 % skirtų lėšų bus išnaudotos. Rekomenduojama paimti perteklines lėšas ir panaudoti jas tolesniam integravimui. Perteklinių lėšų paėmimas neturėtų žlugdyti vėluojančių programų, arba

sąlygoti keitimus reikalaujant pernelyg didelės administracijos atimant iš tiekimo, arba skubotai mažinti finansavimą.

3.7 Integravimo veiklos sąrašas 9a skyriuje nėra išsamus tačiau manoma, kad ypatingai svarbu pripažinti, kaip svarbu remti verslą jį konsultuojant. Tokie veikėjai, kaip socialiniai partneriai, įskaitant profsąjungas yra ypač svarbūs. EQUAL 2 raundo siūlymų vystymas – taip pat svarbi 1 raundo rezultatų vystymo dalis, kur taikoma.

3.8 Integravimas yra metodas ar strategija ir neturėtų būti laikomas savaiminiu tikslu. Integravimas neprideda vertės, tačiau turi būti remiamas pabrėžiant lygybės instrumentus, kaip antai nauja lygaus traktavimo įstatyminė bazė ar pozityvaus veiksmo politikos. Nepriimtina, kad visa eilė valstybių narių dar neatitinka antidiskriminacinių direktyvų, nes nėra priėmusios įstatymų, įsteigiančių bendrus lygybės standartus šiose šalyse.

3.9 Direktyva konstatuoja, kad „Lygios galimybės“ turi žemą priėmimo lygį (10.1 dalies 3 pastraipa) ir yra suvokiamos ribotai arba tradiciškai (10.1 dalies 6 pastraipa). Įvairių Lygių galimybių suvokimo ir traktavimo būdų sklaida valstybėse narėse ženkliai prisidėtų prie naujų programų vystymo. Pavyzdžiui, lyčių nelygybę vienoje temoje nagrinėja mažas grupių skaičius, tačiau imant visą programą, šia tema dirba dauguma grupių.

3.10 Negatyvus skirtingų derinimo/procesų poveikis valstybėse narėse (10.1 dalies 5 pastraipa) kenkia ne tik tarpvalstybinių partnerystės steigimui, kuris buvo numatytas nagrinėti 2 raunde. Administracinių ir priežiūros procedūrų steigimas, 3 veiksmo koordinavimas ir bendra projekto trukmė gali skirtis įvairiose šalyse ir todėl gali būti reproduktivus tarptautiniame darbe.

3.11 2 raundo programų atrankos tvarka pagerės dėl galimybės gauti paraimus iš dviejų pirmaujančių šalių kiekviena tema, todėl vadovaujančios institucijos gali turėti naudos iš tam tikro derinimo tarp valstybių narių.

Briuselis, 2004 m. birželio 2 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

pirmininkas

Roger BRIESCH